

Disputatio theologica de verbo Dei principio religionis

<https://hdl.handle.net/1874/42442>

DISPUTATIO THEOLOGICA 2

De

VERBO DEI

PRINCIPIO RELIGIONIS

Quam,

Deo benedicente

SUB PRÆSIDIO

PHIL. JOH. TILEMANNI

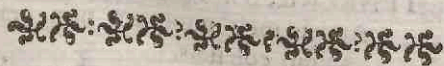
d. SCHENCK, Th. in Schola Illustri
& ecclesia D.

Pro viribus defendet

GUILIELMUS RAPPARDUS,

Clivō - Vesaliensis.

Ad diem 6. Junij, loco ac horis solitis.

HAMMONÆ,

Pet BERNHARDUM WÖLPHARDT,

ANNO clb lxxxii.

Clarissimis, Admodum Reverendis & Doctis-
simis Viris,

DN. PHILIPPO - JOHANNI TILEMAN
d. SCHENCK, SS. Th. Doctori ejus-
demq; Facultatis in Illustri Hammonen-
sium Athenæo Profess. ordin. V. D. O-
ratori facundissimo.

DN. JOHANNI MEIERO, SS. Th. in Illu-
stri Hammon. Gymnasio Professori extr.
Philosoph. Eloq. & Linguarum Orient.
ordinario solertissimo.

DN. BERNHARDO ERASMO AVER-
MAN, V.D.M. inter Hammon. Vigilantissimo.
Præceptoribus & Fautoribus meis in æternum
venerandis. **NEC NON**

Amplissimis, Humanissimis Integerrimisq; Viris.

DN. MATTHÆO KLUGH } Cognatis
DN. JOHANNI KLUGH } meis dile-
ctissimis. Deniq;

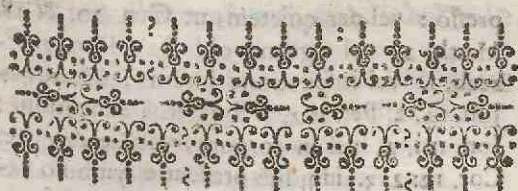
*Doctrinâ & probitate Ornatissimis Viris Ju-
venibus.*

DN. PETRO CARPIO, SS. Th. Candidato
dignissimo.

DN. ANTONIO - HERMANNO HAT-
TENKERL, SS. Th. & L. St. indefesso.
Amicis meis nunquam non grato
animo colendis.

*Posuiones hæc Theologicas in debite ho-
noris & nunquam mortura obser-
vantiæ monumentum consecras*

1733. III. XXXI. Respondens.

CAPUT III,

DE

REVELATIONE ET SCRIPTURA.

THESIS I.

Quam ratio assequi nequit Reli-
gionem, eam Theologia ex Re-
velatione & Scriptura demonstrat.

II. Revelatio, Verbum Dei est. Non
illud substantiale, Joh. 1: 1. sed, *veritas ac
voluntas Dei, ad Numinis gloriam, ho-
minum verò salutem patefacta.* Joh. 17:
17. Deut. 12: 8. Mat. 10. 32. 33. Rom. 15: 4.

III. Multis modis cum Deus se pate-
fecerit. Heb. 1. v. 1, verbum Dei, latissimè
sumtum, omnem complectitur revelatio-
nem; sive visio illa sit, Num. 12: 6. Gen.
32: 1. 2. sive auditus, 1. Sam. 3: 4. 5. 6. & s.
sive utrumq;: sive per symbola & similitudi-
nes, Ezech. 1. & 10. & 40. vel mandato ex-
presso:

presso: vel per quietem, ut Gen. 20. & 28.
 Matth. 2, vel vigilantibus objecta, Dan. 7. E-
 zech. 1. vel inspiratione interna, ἐνθυσιάζουσιν
 Joh. 14. 2. Pet. 1: 2. vel externa allocutione:
 Jon. 1: 1. 2, vel in corpore, vel ἐν σώματι, 2.
 Cor. 12: 2. 3. idq; sub presentis symbolo ex-
 traordinario & singulari, Ezech. 1. vel fami-
 liari, sicuti vir cum viro loquitur, ut fa-
 ctum Mosi.

IV. Speciali planè ratione per Urim &
 Thummim Deus se revelabat, tentorio &
 templo primo stante; Exod. 28: 30. Verùm,
 hæc casus extraordinarios, inextricabiles, &
 futuras res concernebat magis, quàm doctri-
 nam salutis.

V. Revelationis, absoluta est necessi-
 tas; hinc etiam in statu innocentis eâ non
 caruit homo. Gen. 1: 28. & 2: 15. 16.

VI. In peccatum verò prolapsum &
 errantem, verbo in salutis vias ducere, ex mi-
 sericordiâ, dignatus est Deus. Ps. 147. 9. &
 hoc verbo indigere se sentit peccator. Ps. 119.
 Ps. 143. 10.

VII. Non simul omnia, sed grada-
 tim in mysteriorum salutis revelatione proces-
 sit; œconomia id flagitante, Heb. 1: 1. Es.
 28. 10: Sed temporibus ultimis, omne consili-
 um per Messiam patefecit, qui revelare debuit
 omnia Joh. 4: 25.

VIII

VIII. Verbum Dei usque ad Moſem fuit ἀγγελον: quo tempore frequentius apparerebat hominibus Deus, vel inspirabat Patriarchas, vel precibus eorum respondebat. Quæ gratia, fœderatorum paucitati, quos longævitate beabat insigni, poterat sufficere.

IX. Quâ sententiâ neutiſquam patrocinamur Judæis vel Pontificiis, verbum ἀγγελον, post consignatum canonem, intempestivè urgentibus.

X. Sed fidelium numero crescente, malitia Satanz, atq; hominum accedentibus ratiociniis variis; scribi voluit Deus verbum suum, ut regulam seu canonem ante oculos haberent perpetuum; Deut. 31: 19. 20. 21.

XI. Id definimus; *Verbum Dei, à viris Spiritu Sancto inspiratis consignatum, ad homines in vera religione erudiendos.* 2. Tim. 3: 16. 17. 2. Pet. 1. v. 21. Joh. 3: 31.

XII. Fidelis, dubitare non potest, scripturam esse Dei Verbum: sicuti dubitat nemo, cui aperti oculi, solem esse lumen diei. Cum ipsi Deo in scripturis loquenti, ejusq; amanuensibus credendum: quibus accedit testimonium ecclesiz, depositariz.

XIII. Infideles verò, profani & athei (si qui sunt, vel se simulant tales) ipsius scripturæ fulgore percelli, fateor, possunt. Et
tamca

4
tamen eam ceu verbum Dei recipiant, hæc
argumentorum serie convinci facilius posse
persuasum nobis est. 1. Si apparitiones Dei,
in Sina, in tentorio, in carne, ad Jorda-
nem, in Thabor ipsis opponantur; ubi ex
cælis, coram auribus millium confirmavit,
quæ in lege & Evangelio scripta sunt. 2.
Sanctitas doctrinæ si spectetur, quam Genti-
lium ratio admirata est semper & imitata, sed
à Satana & impiis impugnata, quod in nulla
religione, nulli alio scripto contigit. 3. Va-
ticinia clarissima atq; innumera de rebus longè
post futuris allata, divinitatem scripturæ ar-
guunt. 4. Mysteria quæ ibi panduntur, ra-
tioni planè in accessu. 5. Antiquitas hujus
Revelationis, quæ ante omnia scripta extitit;
& quod ex hoc superstitionis gentes pleræque,
religiosas sibi fabulas finxerint. 6. Veritas
simplicissima, nullo errore, nulla labe tur-
pis: quod in nullo scriptore alio. 7. Styli
majestas & perspicuitas. 8. Quæ ab effectu
petuntur rationes, sunt efficacia in coërcen-
dis impiis, convertendis totius mundi habi-
tatoribus, & vivâ consolatione quâ fideles
confessores erigit in extremis quibuscunque
periculis. 9. Scriptorum accedit sanctitas,
ingenuitas, miracula, ac martyria. 10. Tan-
dem adversariorum id probant testimonia.

XIV. Hæc argumenta, convincere
adversarium, & motiva ad fidem recipiendam
esse

5
esse possunt. Verum, fidei ingeneranda, & ut recipiat quis ad salutem verbum Dei; haud quaquam sufficiunt; Sed interna Spiritus Sancti illuminatione opus. Fatente Huetto dem. evang. præfat. §. 4. 1. Joh. 5: 6, 10. item cap. 2. 17. Luc. 24: 25. Act. 16: 14. 1. Thes. 2: 13.

XV. Pessimè quocirca fit ab iis, qui salutarem hanc Spiritus Sancti persuasionem criminantes, eam ceu melancholicam, vel enthusiasticam, vel circulariam rident, ejusq; loco ecclesiæ testimonium substituunt.

XVI. Cum itaq; scriptura sit Verbum Dei, ut tale recipiendum, & summa illi competit authoritas, ceu supremæ ac infallibili regulæ, in definiendis fidei articulis, & decidendis controversiis. Quam authoritatem Pontificii falsò tribuunt ecclesiæ, seu Pontifici; hoc ipso homines efferentes supra Deum, & judices se legis divinæ constituentes. Es. 8: 20. Luc. 16: 29. 1. Cor. 2: 4. 5. Joh. 7: 17.

XVII. Haud disparia moliantur Sociniani, ad rationis tribunal, ceu normam & judicem supremum, in scripturæ sensu definiendo provocantes.

XVIII. Est verò dissensionum ac contradictionum expers Scriptura Sacra: cum Veritatis Spiritus illam dictaverit; in quo falsi nihil esse potest. Joh. 17. v. 17. Ps. 19. v. 8. 9. Quod similiter contra Pontificios & Socinianos tenendum, qui *diverſa* nonnulla, & appa-

1826124
6
apparentes plurimas contradictiones, non sine Dei contumelia, & infirmorum offensione, conquirunt.

XIX. Scripturæ divinitas enervatur, si absq; mandato Dei expresso, fortuitis tantum occasione exarata perhibetur; ut sit à Pontificiis. Cum & externo mandato & internâ inspiratione ad scribendum compulsi legantur Exod. 17: 14. Es. 8: 1. 2. Pet. 1. 22.

XX. Primò omnium Deus legem digito exaravit in tabulis. Postea Prophetarum, Evangelistarum & Apostolorum manu usus; qui omnes inspirationis sensum 2. Pet. 1: 21. ac certitudinem habuere, Luc. 1: 3. 4. quam ex prophetico caractere 1. Sam. 3: 19. (qui qualis fuerit vix constat nobis, neque fortè apud omnes fuit idem) evidentissimo & infallibili agnovere.

XXI. Neq; errarunt in scribendo, Joh. 16: 13. neq; errare potuerunt, Act. 28: 25. in opere hoc divinitus sibi commisso, ne quidem in minimis.

XXII. Etiam, quem perfectum dedit, ab erroribus incorruptum servavit V. & N. Testamenti canonem Dei providentia & bonitas. Ita ut sentiamus à receptis lectionibus & punctis non esse recedendum, Mat. 5: 18.

XXIII. Sine ratione itaque Judæi corrupti textus accusantur: cum illud vix possibile fuerit, minus hæreticis, vel gentilibus.

FINIS.